

บทที่ 1 สถานการณ์ทั่วไป

ประเทศไทยส่งออกสับปะรดมากเป็นอันดับ 1 ของโลก

และกำลังพัฒนายุทธศาสตร์การเพิ่มผลผลิต เพิ่มการบริโภค และเพิ่มมูลค่าส่งออก

สถานการณ์สับปะรดระดับประเทศ

ประเทศไทยเริ่มนำสับปะรดเข้ามาปลูกครั้งแรกเมื่อปี 2193 และต่อมาเมื่อปี 2455 ได้มีผู้นำสับปะรดพันธุ์ Smooth cayenne มาปลูกครั้งแรก ประเทศไทยมีศักยภาพทั้งในด้านการผลิตและการส่งออกสับปะรดมากเป็นอันดับ 1 ของโลก ครอบคลุมแบ่งในตลาดโลกกว่า ร้อยละ 40 ไทยมีการส่งออกสับปะรดและผลิตภัณฑ์สับปะรด ได้แก่ สับปะรดสด สับปะรดแช่เย็น สับปะรดแช่แข็ง สับปะรดแห้ง สับปะรดกวน สับปะรดกระป๋อง และน้ำสับปะรดเข้มข้น โดยมีปริมาณและมูลค่าการส่งออกในช่วงปี 2552 จำนวน 6.9 แสนตัน มูลค่า 23,147 ล้านบาท

สถานการณ์การผลิตสับปะรดในช่วงปี 2552-2553 มีพื้นที่เพาะปลูกประมาณ 6 แสนไร่ ผลผลิตประมาณ 1.9 ล้านตัน ผลผลิตเฉลี่ยประมาณ 3.3 ตัน/ไร่ โดยการผลิตส่วนใหญ่อยู่ในพื้นที่จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ประมาณ ร้อยละ 47.2 นอกจากนั้นมีการผลิตในหลายจังหวัดที่มีพื้นที่ปลูกเกิน 1 หมื่นไร่ ได้แก่ หนองคาย ลำปาง อุทัยธานี พิษณุโลก ตราด ชลบุรี กาญจนบุรี ราชบุรี เพชรบุรี และระยอง ในอนาคตไทยอาจจะต้องเผชิญกับปัจจัยเสี่ยงรอบด้าน เช่นจากความไม่แน่นอนของวัตถุดิบในแต่ละฤดูกาลผลิตทั้งในแง่ของปริมาณ และคุณภาพ โดยมีประเทศคู่แข่งที่สำคัญ คือฟิลิปปินส์และเวียดนาม

การใช้สับปะรดในประเทศไทย สามารถจำแนกได้เป็น 3 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 สับปะรดเพื่อการแปรรูป คิดเป็นร้อยละ 70 ของผลผลิตทั้งหมด โดยผลผลิตส่วนใหญ่ถูกส่งเข้าโรงงานแปรรูปทั้งขนาดเล็กและใหญ่ประมาณ 62 แห่ง ผลผลิตจากกลุ่มนี้ส่วนใหญ่การส่งออกต่างประเทศ โดยประเทศคู่ค้าส่งออกที่สำคัญ ได้แก่ สหรัฐอเมริกา เยอรมนี และรัสเซีย

ส่วนที่ 2 เป็นสับปะรดส่งออกไปจำหน่ายยังต่างประเทศในรูปผลสด มีประมาณร้อยละ 4

ส่วนที่ 3 เป็นสับปะรดบริโภคผลสดในประเทศ มีผลผลิตประมาณร้อยละ 26 หรือประมาณ 4-5 แสนตัน ความต้องการผลผลิตในกลุ่มบริโภคผลสดนี้ มีแนวโน้มความต้องการบริโภคสูงขึ้นในอนาคต และข้อดีของตลาดสับปะรดผลสด คือ จะมีพ่อค้าหลากหลายที่รับซื้อผลผลิตถึงแหล่งปลูกมาส่งจำหน่ายยังตลาดสำคัญเช่น ตลาดไท ตลาดสี่มุมเมือง รวมทั้งตลาดกลางการเกษตรในหลายภูมิภาค ตลาดแห่งนี้จะง่ายกันเป็นเงินสด ลักษณะความต้องการสับปะรดในตลาดผลสด จะเป็นผลขนาดกลางถึงขนาดค่อนข้างใหญ่ น้ำหนักผลระหว่าง 2-4 กิโลกรัม แตกต่างกับสับปะรดโรงงาน

ด้านราคาจำหน่ายสับปะรดในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา พบว่ามีราคาผันแปรตลอดเวลา ราคาขายเฉลี่ยทั้งประเทศของสับปะรดโรงงานเฉลี่ยระหว่าง 2.45-4.58 บาท/กิโลกรัม และราคาขายเฉลี่ยสับปะรดบริโภคผลสดอยู่ระหว่าง 3.83-5.36 บาท/กิโลกรัม และมักจะตกต่ำเป็นพิเศษในฤดูกาลที่มีผลผลิตออกสู่ตลาดมากคือช่วงเดือนพฤษภาคม - มิถุนายน

ยุทธศาสตร์สับปะรดประเทศไทย ปี 2553 –2557

ได้วางวิสัยทัศน์ คือ ประเทศไทยรักษาความเป็นผู้นำอันดับหนึ่งในการผลิต การส่งออกสับปะรด และผลิตภัณฑ์สับปะรดที่มีคุณภาพและได้มาตรฐาน

เป้าหมาย

การผลิต รักษาระดับพื้นที่ให้ผลผลิตสับปะรดในเขตเกษตรเศรษฐกิจสำหรับสับปะรดไม่ให้เกิน 6 แสนไร่ต่อปี เพิ่มผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่จาก 3.90 ตัน ในปี 2551 เป็น 6.00 ตัน ในปี 2557 เพิ่มผลผลิตรวมจาก 2.30 ล้านตัน ในปี 2551 เป็น 3.00 ล้านตัน ในปี 2557 การใช้ในประเทศ เพิ่มการบริโภคสับปะรดภายในประเทศจากประมาณ 0.25 ล้านตัน ในปี 2551 เป็น 0.60 ล้านตัน ในปี 2557 เพิ่มความต้องการใช้สับปะรดเพื่อการแปรรูปจาก 1.55 ล้านตัน ในปี 2551 เป็น 2.40 ตัน ในปี 2557

การส่งออก เพิ่มมูลค่าส่งออกสับปะรดสดจาก 45 ล้านบาท ในปี 2551 เป็น 110 ล้านบาท ในปี 2557 เพิ่มมูลค่าส่งออกสับปะรดแปรรูปจาก 25,945 ล้านบาท ในปี 2551 เป็น 30,000 ล้านบาทในปี 2557

ยุทธศาสตร์ย่อย

(1) ยุทธศาสตร์ด้านการผลิต วงเงินงบประมาณ 1,215.33 ล้านบาท มีมาตรการดำเนินงาน ได้แก่ การ

ส่งเสริมการปลูกสับปะรดในพื้นที่ที่เหมาะสม การพัฒนาความรู้ความสามารถเรื่องสับปะรดแก่เกษตรกรผู้ปลูกสับปะรด การป้องกันการแพร่กระจายของโรคและแมลงเกี่ยวกับสับปะรด การเพิ่มประสิทธิภาพให้น้ำสับปะรด การพัฒนาสถาบันเกษตรกรให้มีความเข้มแข็ง การสร้างและพัฒนาเครือข่ายเชื่อมโยงระหว่างกลุ่มหรือสถาบันเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรด และการวิจัยและพัฒนาการผลิตสับปะรด

(2) ยุทธศาสตร์ด้านการแปรรูป วงเงินงบประมาณ 115.70 ล้านบาท มีมาตรการดำเนินงาน ได้แก่ การ

พัฒนาโรงงานแปรรูปสับปะรดให้เข้มแข็ง การวิจัยและพัฒนาการแปรรูปสับปะรด

(3) ยุทธศาสตร์ด้านตลาด วงเงินงบประมาณ 96.90 ล้านบาท มีมาตรการดำเนินงาน ได้แก่ การเพิ่มปริมาณและมูลค่าการบริโภคสับปะรดสดในประเทศ การเพิ่มปริมาณและมูลค่าการบริโภคผลิตภัณฑ์สับปะรดในประเทศ การเพิ่มปริมาณและมูลค่าการส่งออกสับปะรดสดและผลิตภัณฑ์ การวิจัยตลาดสับปะรดสดและผลิตภัณฑ์

(4) ยุทธศาสตร์ด้านบริหารจัดการ วงเงินงบประมาณ 56.20 ล้านบาท มีมาตรการดำเนินงาน ได้แก่ การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการเรื่องสับปะรดทั้งระบบ การพัฒนาเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร และเชื่อมโยงเครือข่ายระหว่างสถาบันเกษตรกรกับโรงงานแปรรูปสับปะรด

ตารางที่ 1 สับปะรดโรงงาน : เปรียบเทียบเนื้อที่เก็บเกี่ยว ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่ ปี 2553 รายภาค

ภาค	เนื้อที่เพาะปลูก	เนื้อที่เก็บเกี่ยว	ผลผลิต	ผลผลิตต่อไร่
	(ไร่)	(ไร่)	(ตัน)	(กิโลกรัม)
รวมทั้งประเทศ	601,090	583,200	1,924,659	3,300
ภาคเหนือ	76,238	70,872	229,818	3,243
ตะวันออกเฉียงเหนือ	18,668	15,894	54,477	3,428
ภาคกลาง	503,754	494,036	1,633,803	3,307
ภาคใต้	2,430	2,398	6,561	2,736

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร,2554

ตารางที่ 2 สับปะรดโรงงาน : เปรียบเทียบเนื้อที่เก็บเกี่ยว ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่ ปี 2553 ในจังหวัดที่สำคัญ

จังหวัด	เนื้อที่เพาะปลูก	เนื้อที่เก็บเกี่ยว	ผลผลิต	ผลผลิตต่อไร่
	(ไร่)	(ไร่)	(ตัน)	(กิโลกรัม)
ประจวบคีรีขันธ์	266,174	262,629	714,561	2,721
ระยอง	58,615	58,164	333,168	5,728
เพชรบุรี	39,107	37,421	95,783	2,560
ราชบุรี	33,709	32,404	81,439	2,513
กาญจนบุรี	33,768	32,164	83,156	2,585
ชลบุรี	32,590	32,256	185,882	5,763
ตราด	23,466	23,333	78,259	3,354
พิจนุโลก	28,557	28,260	85,430	3,023
อุทัยธานี	22,417	17,922	54,429	3,037
ลำปาง	17,766	17,503	64,569	3,689
หนองคาย	12,333	9,827	32,817	3,339
ฉะเชิงเทรา	7,916	7,540	33,327	4,420
ชุมพร	2,430	2,398	6,561	2,736
นครพนม	5,325	5,086	18,302	3,599
สุพรรณบุรี	5,526	5,255	14,891	2,834
เชียงราย	6,154	5,880	21,268	3,617

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร,2554